

**Svar på fråga 2024/25:1184 av Maj Karlsson (V)
Kriminella aktörer inom välfärden**

Maj Karlsson har frågat mig om jag kan redogöra för närvaron av kriminella aktörer inom socialtjänstens område och vilka initiativ jag har tagit för att förhindra dem.

De senaste åren har flera rapporter visat att oseriösa eller kriminella aktörer förekommer inom välfärdssektorn. Detta framkommer bl.a. i Brås rapport Velfärdsbrottslighet mot kommuner och regioner (2022), Utbetalningsmyndighetens rapport Lägesbild med fokus på avancerade angrepp mot välfärdssystemen (2025) och Nationellt underrättelsecentrums rapport Tecken på missbruk av Försäkringskassans förmåner hos den organiserade brottsligheten och hur den verkar inom assistansersättning (2025).

Regeringen vidtar flera åtgärder för att förhindra kriminella aktörer att verka inom socialtjänsten. Ett exempel är det uppdrag regeringen har gett Inspektionen för vård och omsorg (IVO) att under 2024–2026 stärka och utveckla sitt arbete med

att förebygga och motverka välfärdsbrottslighet och förekomsten av oseriösa aktörer inom omsorgen. Regeringen har även gett IVO i uppdrag att stärka tillsynen av stödboende och hem för vård eller boende (HVB) som tar emot barn och unga. I uppdraget ingick att redovisa en ordning för hur myndighetens ägar- och ledningsprövning kan utökas och genomföras regelbundet i myndighetens tillsyn. Uppdraget omfattar också att genomföra sådan tillsyn under 2025. Genom dessa uppdrag och andra åtgärder har IVO fått en förstärkning på över 50 miljoner kronor 2025 för arbetet mot oseriösa och kriminella aktörer. Vidare gäller sedan den 1 april 2024 ett nytt regelverk för skyddat boende. Lagändringarna innebär att skyddat boende regleras som en insats i socialtjänstlagen och att det krävs tillstånd av IVO för att bedriva verksamhet. Reformen syftar bl.a till att motverka oseriösa utförare. Regeringen har därtill höjt avgiften för att ansöka om tillstånd att bedriva verksamhet enligt socialtjänstlagen (2001:453) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387) från 30 000 till 77 500 kronor. Höjningen syftar bl.a. till att avskräcka oseriösa och kriminella aktörer. Vidare avser regeringen att gå vidare med förslag i betänkandet En mer effektiv tillsyn över socialtjänsten (SOU 2024:25). Förslagen i betänkandet har bl.a. som syfte att ge IVO bättre förutsättningar och verktyg för att motverka oseriösa utförare.

För att motverka kriminella aktörer inom personlig assistans beslutade regeringen vidare den 16 april att ge en särskild utredare i uppdrag att utreda effektivare åtgärder mot välfärdsbrott och ökad förutsebarhet inom personlig assistans (dir. 2025:40). Uppdraget ska redovisas senast den 8 januari 2027.

Kommunerna har också en central roll i arbetet att motverka välfärdsbrottslighet. De har ett ansvar att kontrollera och följa upp de privata aktörer som utför socialtjänst på kommunens uppdrag.

Stockholm den 28 maj 2025

Camilla Waltersson Grönvall